

Latweescheu Awises.

No. 3.

Zettortdeenâ 16. Januari.

1864.

Jaunas sinuas.

Rihga. Muhfu zeen. General-Gubernaters Barons v. Liewens Stâ Januari aisbraungis us Tshypatu un Nehweli.

Behterburga. Keisers ezehlis par Ministeru, kas par wissas walsts teefas-buhshanu walda (Justiz-Ministeru), Senatoru Geemrahtu Samjatinu un Baronu Wrangelu par Justizministeriuma departementes direktoru.

Behterburgas Kreewu Awises issluddina padohmus, pehz kurreem griiboht Behterburgas polizeju pawissam pahrtaisht. Preeksch polizejas prazesschem buhshoht 2 teefas, semmala teefa ar 12 teefas-fungeem un 24 usraugeem un augstaka pilkata polizejas teefa ar 5 teefas-fungeem un 12 usraugeem, ar prokurateru un 6 polizejas adwolateem. — Behterburgas polizejai buhs 1 wirspolizmeisters, winna palihgs, 4 polizmeisteri un 12 polizejas kanzlera wihri. — Behterburga eedallita 40 aprinkds ar 40 polizejas preekschneekem, 259 usraugeem, 2115 waktneekem un 300 polizejas fullaineem. Polizeja matfaschoht ilgaddus 1 millj. 30 tuhst. 300 rublu. Tad ta leels pilkats.

No Behterburgas raksta Rihgas Awischem, ta taggad wissu walstu beerfes naudas papihri zennâ no-krittuschi tadeht, ta wissa pasaule bihstahs no kara nahloschâ pawassara; jo pasaule tizz, ta bes kara ne warreschoht palikt. Turprettim atkal usrahda, ta leelee waldineeki zil spehdami meeru griiboht pasargah; jo ja scheid jeb tur karfch fahktohs, tad warretu palikt par tahdu karu, kas pahnemem wissu Ciropu. Arri

wissas walsts effoht tahds leels naudas truhkums, ta tadeht no kara stipri fargasees, jo bes naudas pilnibas ne warr karroht.

Tshypates unwersitetes kuraters graws Keiserlingks usazina wissus tohs jaunus daktera fungus, kas etfamenu taisijuschi, woi ne griiboht eet par dakterem Wilnas, Grodnas un Minskas gubernementis. Kas griiboht eet, tai preezjabs lihds 15ta Webruara deenai.

Kreewu un Rihnas waldischana norunnajuschas telegrawi taisht no Riaktas pilkata pee Rihnas rohbeschahm lihds Rihnas keisera leelaku pilkatu Pekingu. Rihnas walsti telegrawes drahtes likschoht ap-pakfch semmes un staziones nammds taisfshoht Kreewu waktei apzeekinatas weetas.

Nowo-Tscherkask. 31mâ Dezemberi fahkufchi pirmo reisi braukt ar Gruschewas-Dones eisenbahni, par ko tohti preezajabs; jo us to puffi wehl naw nekahda eisenbahue. Ar Odessas eisenbahni stipri darbojabs — kâpat arri ar Witepskas-Dinaburgas eisenbahni. Salka, ta pawassara pee Witepskas arri dampfuggi eefchoht pa Daugawu.

Petrowska. Ta semmes trihzeschana, kas Stâ Juhni eefahkufees, lihds schim itkairâ mehnesi atkal fahkufe darbotees un 50 werstes no Petrowskas jauna fallu (kalwa) no juhras uschlusees un fuggineeki stahka, ta tur juhra, kas papreeksch 15 assis dsilka bijuse, taggad weetahm fikai 14 pehdas dsilka effoht; arri juhra tur paliktuse farfan-bruhna no semmes pilka, ko jauns ugguns-kalus juhra effoht iswehmis.

Pohlós pee Lunkawas 13tá Dezemberi Kruka, Rutinska un Grzimailla dumpineeku 500 jahrtneekus usgahjuschi palkawneeks Eins un Wedorowkis ar 4 rohtahm kahjneeku un 3½ rohtahm jahrtneeku un tohs tá fakahwuschi, ka zitti ar leelu behgshanu aisbehgusch, bet 100 krittusch un wiffi apfahrteti zeemi ar fashauteem effoht pilni. Kreemi dabbususch 40 strigus, 39 sohbinus, 54 plintes, 11 pistolus un fanehmusch 21 fashautu. Teem isbehgusch 4 deenas dfinuschees palkat un tad pee Dajemuwlas tohs tá fakahwuschi, ka tikkai 18 isbehgusch. Diwus wadonús eewainotus fanehmusch. No Kreewem tikkai 1 fashauts. Wilnas gubernementi istraigajusch Kapteine Kofezlis, majors Sorgers un porutschiks Domratschews ar faweem pulkeem, bet tikkai retti kahdus dumpineekus usgahjuschi.

Wilna pee General-Gubernatera Muramjewa 20 augsti Kattolu basnijlungi un biskaps no Augusto-was, 26 muischneeki un 10 augsti teefas lungi atneffusch leelu luhgshanas grahmatu, kurrá 1502 Kattolu basnijlungi bij appafschrakstijusches, peeluhgusch Keisera schelastibu un apsohlijusches usfizzigi buht.

Schantós karrá-teefa 16tá Dezemberi lilkuse noschaut dumpineeku Bogdanowitschu, kas paprecksch bij bijis Kreemu wirsneeks.

Warschawa 4tá Janvari 12 pilfatu un dauds zeemu preckschneeki atneffusch pee Keisera weetneeka generala Berga luhgshanas-grahmatu, kas isteiz, ka tee Keisera m palkausigi un ilgojabs pehz meera.

Wahzsemme. Ta leeta ar Slehswigu-Ofsteini fajuht ar weenu wehl wairak, tá ka neweens ne sunn teikt, ka nu paliks. Wiffi leeli waldineeki gan stipri ween darbojabs ar to, ka ar labbu scho leetu warretu pawiffam pabeigt, bet patte Wahzsemme un ir Dahni nekahdu padohmu ne gribb klaufsht. Brehz weens un ohtrs, ka tam taifniba un tam pahri tohpocht darrihts no ohtra, un tadeht no sawas reftes newarroht atfahptees. Kaut leeli waldineeki gan draud, gan eet palihgá Dahneem, gribbedami Dahnu maso walsti pasargah, lai ne paleek par dauds masa un nespehziga zaur to, ka Slehswigu-Ofsteine (paschas baggatas augligas semmes — Dahnu semme turprettim ne-augliga) no tahs ne taptu atnemta, — gan wiffa dus padohmus Dahneem dehd na flaidri falka, lai Dahni nozell to jauno lilkumu, zaur kurreu Slehswigu us muhschigeem laikeem sawenojuschi ar Dahnu walsti un par to Wahzeeschi tik tohti fadufmojuschees un kas arri darrihts prett Londones protokollu. Tomehr schee ne klausa, bet taifahs ar steigshanu us stipru karru prett Wahzsemmi. Pruhshu un Gistreikeru waldischana, kaut winnu walsts laudis to nebuht ne

gribb, stipri turrahs pee Londones protokolla, tadeht ne peenemm erzogu Wridiki un prassijuschas, lai Wahzu walstu beedriba (bundestags) to luhds ifeet no Slehswigu-Ofsteina, bet bundestags to tá ne darra wis. Tad Gistreikeris un Pruhfis weenprahrtigi buhdami bundestagam rakstijusch, ka abbi ar sawu karraspehku ee-eeschoht Slehswigá un to kiblam paturetschoht, teekams Dahni darrijusch pehz Londones protokolla. Bet bundstags ir to ne peenemm un falka, to ne warroht wehleht. Tad Gistreikeris un Pruhfis teikusch, ka kaut gan abbi peederroht pee Wahzu walsts-beedribas, tee atkal effoht 2 itt leeli waldineeki, kam effoht jadarra pehz sawas walsts wajadsi-bahm un tadeht schinni leeta ne warroht bundestaga spreedumam palkausigi buht. Tee ar sawu karraspehku ir prett bundestaga wehleshamu ee-eeschoht 20tá Janvari Slehswigá un to panemschoht kiblam. Wahzsemme redsedama, ka tad Gistreikeris un Pruhfis to apfihlajusch, erzogs Wridikis muhscham sawas semmes wairs ne atdabbuschoht, bet ka tahs tad palikschoht appafsch Dahnu kehniina, nu par to behdiga un Salkschu kehniinsch jau flaidri teizis, ka ne wehlechoht Gistreikeru karraspehkom eet zaur sawu semmi. Tadeht nu Gistreikeri pa Pruhshu semmi ar eisenbahni turpu tohp wadditi, un ne sunnam teikt, ko zittas Wahzsemmes walstis darrihts, kas wiffas eet par erzogu Wridiki.

S—3.

Mastawas gubernementi, bes paschas Mastawas pilfatas, usgahjuscha gaddá no 1ma Janwara lihds pussci Oktobera mehnescha bijis 382 weetas ugguns-grehts, zaur ko 1 millj. 215 tuhst. 912 rubl. skahdes. — Kaut jelle irr pee mums ar ugguni prahrtigi dshwotu, jo dauds nelaimes jau notikuschas.

Slehswigas Awises stahsta, kas notizzis grahwa Stolberga-Wenigoroda meitas kashu-deena. Tai pascha walkará pehz malkites grahwa 11 gaddus wezza meitina gahjuse sawá gehrb kambari pahrgehrtees, bet kambaris bijis tumfchs; tadeht sehwekshzinu strihlejuse, bet ugguns uskrittuse us winnas smalku kleiti un fahkuse ar leesmahm degt. Nabbadsite pahrbihjusces eeskrehjuse meitu kambari, bet tur neweenun atradduse noskrehjuse diwas treppes us appafschu ehdama istaká atpalkat pehz palihga falkdama. Te bijusch diwi fullaini, kas tuhda fahkusch ugguni dshst, bet kamehr winneem wehl ne bij isdwees apdshst, arri grahws atskrehjis bailigu brehshchannu isdshdejis. Schis nu deggoshu behrenu sakampis nolizzis us semmi un ar sawahm drehbehm gribbejis apfahpcht. Bet wifs bijis wetti — jo ugguns leesmas meitenu jau tá bij eewainojuschas, ka pehz diwi deenahm leelas mohlas nomitruse. Ir pats grahws behrenu glahbdams tá effoht fadefsinajees, ka eesahchoht

ne zerrejufchi, ka winsch wehl paliffchoht weffels; — bet nu jau effoht spigrtaks. — Arri jafargahs, kam kaut kahda waina pee rohkas, ka schwelkohzinu stihkejoht pirma dsiffstele ne uskriht us wainigo weetu; jo tad arri nedohmajoht leelu leela nelaine warretu notift. — —s—n.

• Par mahju pirkfchanu un rentes kautrattehm.

(Statt. Hgahjufcha gadda 50ta Art.)

2tra nodakka.

To pirmo nodakku perminnetä lappä, ar to apfohlifchanu effam beigufchi, atbildi doht us to wajazfchanu, kã un kahdã wihsë ta tumfcha un apspeesta wezza Latweefchu buhfchana Kursemmë pa laikam irr pahrlabbojufees? — Ko fohlifufchi — ispidifim.

1817tä gaddã ta dsimtbuhfchana Kursemmë, ap-paffch kurras Latweefchu tauta til ilgi bija wahrgufe, ar Derwa palihgu fawu gallu redseja. Bija pirmais fohlis zelts us pahrlabbofchanu wiffas semneeku buhfchanas. Semneekem ihpafchas brijwestibas rektas tappe apgawotas, kurras par laikam warretu piluigi eemantoht. Cetajifchanas laikã Klaufibas rullus farakfija un pascheem semneekem bija atwehlehts no fawas kantas teefas wihrus faukt, kam kriht pee pagasta teefas teefu fpreest. Tahdã wihsë wiffa patgribbefchana bija beigta. Kad tas cetajifchanas laikã bija pahrgahjis, — nahza atfwabbinata falihgfchana starp muifchneeka un fainneeka, zaur kurre wiffa pefpeefchana fudde. Katram fainneekam bija atwehlehts pehz tahs falihgfchanas un pehz teem grunts lilkumeem fawu mahjas buhfchanu apfohpt un fewim faimi falihgt. Kã prohtams, tomehr nu arri muifchneeks bija atfwabbinahs no wiffas ruhpeefchanas un gahdashanas, kas winnam bija uslikta lihds semneeki wehl dsimtkaudis bija. Tahda atfwabbinafchana no tungu gahdashanas, dascham semneekam, kas dsimtkauks bij eeraddis flinkoht — un no kunga flehtes un kuller barrotees, un ne wis ar pascha ruhpeefchanohs fewim maifiti pa gohdam pelnitees, nemas patikt ne patikka, winsch fluffi kurneja par tahdu brijwestibu, kas zilweklam wallu dohd pascham ruhpeetes. Tã jau pafaulë allafchin eet ar jaunu eerikteschanu pee wiffem teem zilweku behrneem, kas wehl newa til tahku prahtã jillati, ka to leetu gruntigi fapraft eefpehtohs.

Schi jauna eerikteschana gan bija itt labba, tomehr til ilgi, lihds wehl Klaufiba irr, fainneeka buhfchana irr apgrubhtinata, un pee klauifchanas juhgas pefseeti fainneeki arri tillai masu lojni eefpehj kalpeem doht. Tã pee wiffas brijwestibas fainneekem ne isdewahs labbi, un pascheem grunts

kungeem wehl flittaki; jo ta Klaufiba, ka to effam fawã laikã pefdsihwojufchi, un to scho baltu deenu pefdsihwo — wiffi tee, kas wehl pee tahdas juhgas pefseeti, — irr tillai darba aiflawefchana, tilpat mahjas kã muifchã. — Lihds fainneeki no fawas mahjas weetas, — allafchin lihds juhdses semmes ar faweem kalpeem us muifchu nobrauz fawu klauifbu isdarriht, labz laiks bes strahdashanas pahreet, — bes wiffas algas. Tapat nu atkal pa welti, rohkas kulle, jabrauz atpakkal. Tadeht fainneekam, kas wehl us klauifbu irr, wajaga likt allafchin fawai faimi nowafatees un winsch pa welti fawus firgus isbrauka. Tomehr laiks irr nauda, itt ihpafchi semmes-kohpejam, kam peenahkaks Labbã laikã fawu lauka stuhri pareifi apfohpt, un Labbã laikã fawu fehllu semmes flehpi kaifihgt, ka tas Kungs arri fawã laikã to plausfchanu fwehtitu.

Zaur to darba un laika aiflawefchanu, kas ar to klauifbu weenu zellu ftoiga, tad nu arri notikka, ka tee fainneeki paschi no fewis ne eefpehja isfitt un atkal pefstajigaja pee magafihnes un muifchas flehtes. Ta klauifba gan ne bija neds leelaka neds grubhtala tappufe, nekã ta pee tahs brijwestibas fluddinafchanas rullõs bija nospreestas, — bet — kã wiffa regulereefchana palihds, kur weena leeta irr nodfihwojufees.

Kur Klaufiba irr, tur wehl newa brijwestiba, abbas leetas ne warr faweenootees. — Scho pamahjifchanas wahrdu lai arri tee grunts-kungi Kursemmë un Widsemme wehra leek, kas wehl ne buhtu klauifbu ar renti pahrtajifufchi. Schë un tur tas irr notizzis un wehl taggad notee, kaut arri tee klauifbas rullu irr regulereeti, ka masahm mahjahm tilpat muifchas darba ja-istrahda kã leelahm, — un tadeht arri tahda patte faimi jaturr. — Wiffas tahdas peeminnetas neleetibas tillai isdeldejamas zaur to, ka fwabbada faweenoofchanahs starp grunts-kungu un fainneeku, patte no fewis ihstenu islihdsinafchanu fagahda. Lai nu pehz kahrtas tahds padohms buhtu isdarrams, bija wajadfiga leeta, ka katras mahjas wehrtiba ne wis pehz klauifbas un darbeem, bet pehz naudas maksafchanas, tas irr pehz rentes, bija noswerrama. — Allafchin dsimtkungs un fainneeks klauifbas laikõs konkurft ispehleja un paspehleja muifchu un mahjas, un — kã wehl dasch muifchneeks to fuhra peemiunã kurr — grubhta leeta bija daschãs mahjas jaunu fainneeku eegahdatees. Nefahds, kam grassis kulle bija, ne gribbeja tahdas konkurfes mahjas unment, ja muifchas waldischana ne pefseedse palihdsibas rohku pee maifes, fehklas, firgeem un t. pr. Dasch grunts kungs, kam stalta muifcha kã dsimta peederreja, tahdã wihsë nabbaga kahrtã kluë; jo kã fehja un pfahwa, to wajadseja fainneekem par

usturru doht. Dè nu grunts lungi us to apdohmigi bija, kà warretu no fawahm gruntehm leelakus augkus fagahdatees. — un labbà fapraschanà fawus laukus eeksch wairak lau keem eedallidami eedallija, un sehje laukòs abholiun, firmus, un stabdija kartuppekus un t. j. pr. Tahda sehja preeksch tam tikkai dahrsòs fakkoja un labbus auglus neffa, un dasch labb semneeks, peelipdams pee wezza eeradduma un wezzeem tehwa laikeem, fawà ihfà fapraschanà galwu frattija par tahdu pahrgrohsfichanu eeksch lauka apkohpschanas, to ne warreja faprasch. — Bija atkal jauna leeta, prett kurras wezs eeraddums stihwejahs. Ta jauna leeta bija teescham ihstena pahrlabboschana wiffas fapratigas lauku apkohpschanas, — tomehr ta klausiba atkal pakkal klibboja, jo ta apstrahdashana to wairotu lauku ne idewahs behz patilfschanas. Rihds schim klausibas-faimneekem bija reescha ruddena, un reescha waffara lauka strahdajama. Behz tahs jaunus eedallifchanas gan ne bija wairak puhraweetas strahdajamas, tomehr tas pats darbs isplattijahs us fawadahm mallahm un fawadeem laikeem. Pee tahdas kildas un laika kaweschanas klausitajam wehl peenahje klast, ka patte ta semmes fataifschana pee kartuppeka, abholina un siruu laukeem gruhtaka israhdiyahs. Jaunu semmi wajadseja usplehst un t. j. pr., un ar teem maseem semneeka sirgekeem wiff tas darbs ne gribbeja pareisi idarritees. — Dè nu tee apdohmigi stary teem muischneekem wiffas tahdas neleetibas fawà gudrà prahkà noswerdami, — to teizamu padohmu smehla: fawus mahjas us preekschu ne wairak us darbu-klausibu, bet us naudas renti doht, tà kà tas Wahzsemme noteek, un kà to reisodami ar pascha azzim sweschàs semmes bija usluhkojufchi. — Winni nodohmaja preeksch wiffseem muischas darbeem, paschà muischà to peenahlamu kalpu flaitu turreht, kà arri tohs pee lauku apkohpschanas wajadsihus sirgus ar wiffseem eerohscheem eegahdatees, un tahdà wihfè no klausibas juhgas fawus faimneekus atswabinaht. Bija jo labba usnemfchanahs, bet ne wis weegli idarrama leeta. Nikal rahdiyahs ka pee mums wehl, Latweeschu starypà, — jo labba jauna leeta stihwejahs prett wezzu jo flittu eeraddumu.

Taisniba mihli lassitaji, — jo labb pulzinsch no jums to laiku wehl peeminna turr. Dee faimneeki eefahkumà nemas ne gribbeja to renti usnemt un no klausibas atswabinateem tapt, jo winni dohmaja, kà ne eespehtu lungam to nohmas-naudu eemalfacht, un toe kalpi ne gribbeja muischà falihgt, tà fawà starypà runnadami: kà tad warr zilweks bes juhda jeem istitt. Dee grunts-lungi, kas semneeka labbumu wehrà litte, — gan pubhejahs to lectu pareisi isteitt un

skaidrà rehkinumà israhdiht ka tas darbeneeks, tas kuhlejs un ta darba meita, kurrus klausibas faimneekam wajadseja us muischu suhtihst, allaschin jau wairak malfaja, nekà wiffa ta nauda, to nohneeks lungam eemalfaja. Tomehr wiffa ta prahtiga pamahzifchana eefahkumà nekò dauds ne lihdsesja, — jo zilweks, kas, laut azzis plattas irr, ne gribb redseht tadeht, ka winsch tam zella-rahditajam ne ustizz, tam arri ne spehjt jaunu zellu rahdiht, bet winsch paleek wezzà muklajà. Kai tahdà wihfè arri wiffleelaka dalla schaubijahs to jaunu pahrlabboschana tahs semneeku buhschanas ar preeku usnemt un allaschin aussis un sirdi tai patgudribai, to nosauktu gudrineeku, kas tikkai proht mussinaht un ustizzibu nonahweht, — atdarrija, — tad tatschu faimneeku starypà tuhda lin at-raddahs fapratigun pulzinsch, kas schè un tur ar at-mohdinatu prahku un preezigu sirdi atjehdsjahs, ka grunts-lungi jo flawejamu leetu effeht eedohmajufchees, — un tahdà fapraschanà ne aiflawejahs ar ustizzibu mahjas us renti nemt.

Kam nu bija wirsrohta, — kam taisniba? — To effam peedfihwojufchi, — un nu mihli lassitaji, gan weenà muttè teiksim, tam pulzinam, kas ne atdarrija aussis un sirdis teem gudrineekem, kas peelihp pee wezzeem eeraddumeem, un ar schlibahm azzim usluhko katri jaunu leetu, — bet ar ustizzibu pratte scho pahrlabboschana muhsu semneeku buhschanas usnemt.

Dee faimneeki, kas mahjas us renti nehme, jo ahtri atswabbinajahs no magasihnes parradeem, eespehje fawus laukus wairoht un labbali apstrahdht, — fawus sirgus taupihst, — un ne bija wajadsihus katra neddelà darbeneekam un darba meitai maifes-kulli peebahst, — un ar suhtifchanahm un wajaschanahm laiku kaweht u. t. j. pr., ar wahrdu teikt: winni dshwoja kà ihsteni brikwlaudis, kam bija atwehlehts fawu darbu-laiku un spehtu fewim par labbu pilnà wehribà zelt.

Kà prohtams, uifklubbinaschanas deht eefahkumà tahs pirmas malfaschanas bija weeglas, un tee rentneeki, kas paschi strahdaja un fawu dshwi pareisi aplohpe, mantibu eefrahje, un eespehje labbakus sirgus eegahdht un leelaku gohwju lohpu flaitu turreht. Tahdà wihfè wiffa mahjas buhschana labbaka tappa un wiffa dshwe us preekschu gahje. Dè nu teem faimneekem, kas wehl pee klausibas turrejahs, us weenu reisi prahts atdarriyahs un migla no azzim birra. Nu wiffi gribbeja ar johni un makti mahjas us renti dabbuht, tà ka grunts-lungeem allaschin bija gruhtaleeta, til ahtri paschà muischà to kalpu wirtfchapti eerikteht. Jhsà laika wiffleelaka dalla no wiffas mahju flaitas Kursemme bija us rentes idohhta. Tomehr teem faimneekem, kas paschi to lectu bija aif-

kawejuschi, — nu arri leelaka rente bija matfajama. Nu bija leela mellešana to mahju, kuras us klau-
sibu allaschin neweens ne gribbeja nemt. Taggad
katriš semneeks, kam tiffai graffis fullē skanneja, ar
mihfu prahtu buhtu mahjas us renti dabbujis, — pašchi
tautas brahti melleja weens ohtu pahrfohlht,
un tee gudrineeki, kas papreefsch prett tahs mahju i-
ihreschanas bija ruunajuschi, nu bija pašchi pirmee
mekletaji un par fawu nesaprattigu gudribu nu arri
pašcheem wajjadseja aismakst. Dāsch labš, kas
scho lappinu lassihš, usluhkodams ko peedšihwojis
fawā dšhwē, pats nopuhdamees pee sewis teiks:
„rakstītajam skaidra takstiba.“ Domehr tā jau alla-
schin eet — teem, kam nēma ustizzibas, — un kas us
katru jaunu labbu pahrlabboschanu ar schlibahm
azihm gluhu un ar fawu patgudribu tam wezzam
peelshp — un dohma, bes ta, kā fohlē pee fohla
zeltu, — kā putnis ar spahrneem, kalna gollā kluht.

Mahfeschās lappās wehl tahtlāki stahstīsim par to
rentes buhschanu un šihmesim us to pateesibu, ka tee-
scham ihstēns grunteeks tās irr, kas to mahjas
grunti pirzis, wehl augstākā wehrtibā stahwehs ne
ka nehmnēeks, kas mahjas us renti turr.

Schodeen jau arri warram ar preezigu firde to sinnu
doh, — ka Kursēmēs leela muischneeku naudas-
banka us 3schu Webruari wissu fawu sa-eeschanu Zel-
gawā nospreeduse, un ka schinni sa-eeschanā arri tohs
liffkumus nogruntehs, pehz kurreem arri mahju-
pirzejeem naudu tappinahš. Muhfu rohkās
jau irr tee teizami spreedumi par scho leetu, kurreus
bankas wezzakajs ar bankas preefschneekem ihpašchā
grahmatā liffuschi nodrukst, ka warretu tohs pa-
schus tai leelā banku-beedru sa-eeschanā, apzerrescha-
nas un sagaidamas apstiprinaschanas dehl preefschā liff.

Muhfu Awises ne kawefees fawā laikā arri par
scho leetu gruntigi stahstiht. R—n.

Edwards un Steppinsch.

Diwi neweenadi sehni.

I.

Bagahjuschā gaddusimteni, Dantes juhmalli, kahdā
masā pilfatinā, dšihwoja diwi wihri kā zeemini.
Scheem katram bija dehls, kas abbi gaddijahš weenā
wezzumā. Tohs sauza Edwards un Steppinsch.

Edwarda tehws bija kohymannis, bet nekahds bag-
gats wihrs. Strahdaja iddeenās duhschigi ween fawā
ammata, lai seenu un behrnus warretu usturreht; tur-
klahb winnam bija lohiti schehliga firde us zilwekem
un lohpeem.

Steppina tehws atkal bija melleris un usmannigē
spekulants (tahds, kas us laimi usnemmahš wiffadu
andeli, kur tik zerre naudas pelnites). Winsch neko
nereskinaja par nekahdu Deewa raddibu, un sinnams,
arri neko par zilwekem, kur tik sewim kahdu petru
noredseja.

Edwarda tehvam, kā jau gohdigam kristigam zilwe-
kam, sawa dehla lablshschanahš us firde gulleja, ta-
deht winsch kā sinnadams publehahš, to par labbu
kreetu zilweka behrnu isaudsinahb, kas pašaulē sewim
un zitteem zilwekem us labbumu derretu. Daudfreis
pats ar sewim padohmu turredams, kā schihš fawas
wehleschanahš wifslabbat warretu isdarriht, winsch
beidsot to atradda, ka firde schehlastiba (schehliga firde)
irr wiffa labbuma pirmakais awots, no ka pehzak is-
pluhst wiffi zitti labbi tiffkumi. Un jo wairak winsch
us tam dohmaja, jo gaischakās schihš dohmas winna
prahtā palikka: ka zilwekam jau no masahm deenahm
ja-ceedabbu schehliga firde us katru Deewa raddibu, ja
winnam wihra deenas buhs buht schehligam un firde-
schehligam par fawu tantu un wiffēem zilwekem. Ta-
dehl winsch wiffā spehka gahdaja, ka Edwarda firde
jau no pašchahm behrna deenahm palikka schehliga par
wiffēem dšihweem Deewa raddijumeem.

Steppina tehws atkal us naudu un tiffai us naudu
ween wairak dohmadams, allasch tiffai us to ween reh-
kinaja, kur ko warretu winneht un pelnites, to ne-
buht nelifdams wehrā, kā dehlinsch auge, kā nē. Un
to jau gau warram nojehgt, kā tahdu wezzaku dehl-
nam tihl augt; jo zilweka firdeprahts irr kauns no
masahm deenahm. Tehws pats reisahm arri redseja,
kā Steppinsch wezzakus kaunis nekā pats, tāpat arri
deenastneekus, ubbagus un zittus tahdus raudsija kaiti-
nahb un nerroht kā ween sinnadams. Brihscham seh-
nam tahdi stikki, sinnams flikti isdewahš; jo no
dascha labba dabbuja tahdu zeetu pamahzibu, par ko lai-
keem bija janofuhstahš. Bet ko dauds tās palihdseja?
Tas netiffkums bija jau pa dšikki Steppina firde cesak-
nojees. Pehz dascheem schahdeem nerihschu stikkeem
tās gaddijahš, ka Steppinsch dabbuja diwus jaunus
funnischus schkinotus, un pee scheem winsch tuhda
parahdija fawu kunga warru, tās irr neschehla-
stibu. Kad tee tuhda us wahrda to ne-isdarrija, woi
nepratta isdarriht, ko Steppinsch pawehleja, tad schis
tohs nabbadstaus neschehligi fita, un pats pee tam
tik leels un leps israhdijahš, kā jau tahds, kam par
teem wiffa warra rohkā. Tehws redsedams, ka deh-
linahb tahdus lustigus johkus dsenn, daudfreis wehl
pats par to preezigi pašmejhahš, un tās bija dehlina
ta labbaka usflubbinašana us tahdu pahrgalwibu.
Un kad Steppinsch wehl to redseja, ka tee nabaga loh-
pini winnam neko newarr atspihst, tad winna pah-

galwiba auga til leela, fa tohs ir tad wehl mohzija, kad tee winnam zil sinnadami paklausija. Un fa ar scheem funneem, tapat winsch arri darrija ar wisseem zitteem Deewa raddijumeem. Taurinus, bes fa pa-preeksch teem galwas faspeedis, woi tohs spiritiu no-nahwejis, winsch usbaha us addatahm, lai dabbutu preegates par winnu spahrdischanohs un spahrnu kullaschanohs. Mai-kullainischeem winsch duhra ar addatu zauri, tohs uswehra us deega, un tad laida gaisa, lai tee dihwil spurdinajahs winna preekscha. Winna mihtakais laika kaweklis bija, muschas pamastinam uhdeni noslibzinahs un pelles, schurkas un zittus tahdus kustonus ka sinnadams nomohzihst. Nekas winnam nebija til patihkams dsirdeht, fa wahrdsinatulaku blauschana u. t. j. pr. — Edwarda tehws pee sawa zeemina dehla tahdus netikkumus redsedams pee teem wehl wairak mahzjahs: zil lohti tas wajadfigs, behrnam jau no masahm deenahm, zil eespehjam s eemahzihst schehligu sirdi tur-reht us wisseem Deewa raddijumeem, un ihpafchi us maseem kustoneem, tapehz fa tee weegli peewarrami, un woi tohs schehlo, woi wahrdsina, tee nefa nespehji pretti turretees, un neweens tohs arri nepahrstahj. Winsch pats pee sewim ta runnaja: „Teefa, tahds schkelmis no tam gan fargatees, lauwwahrdsinaht, tapehz fa to nedrihtst; bet pelli winsch wahrdsinahs us nahwi, tapehz fa ta winnam nespehji atreebtees. Un tapat attal wihrs tappis, winsch leh-ninam nekahdam neko kauna nedarrihs, tapehz fa tam newarr peetist un to nedrihtst; bet saweem zeemineem gan, un ihpafchi tahdeem, pahr kurreem warra, winsch dsihwibu fuhru padarrihs.“

Ta nu usauga schee diwi sehni par jaunekleem. Edwardu tehws nehma pee sewim mahziba, un ismahzijeess tas palikka pee tehwa par kohpmanni. Winsch tehwa mahzibu bija dsikli prahsta eespeedis, andelejahs gohdigi, nedarrija neweenam Deewa raddijumam pahri, un ihpafchi neweenam zilwekam, lai tas buhtu kahds buhdams. Un bija arri brihnums, fa gandrihs wiffi lohpi Edwardu mihsleja. Kahdureis ar saweem jauncem draugeem kohpa us semmehm aisgahjis iszeeratees (pafestees) tas gaddijahs, fa weenam no teem draugeem bija lihds wezs puhdelis (funs). Zaini lustigi zilweki, un zerredami fa nu sawa walla buhdameem teem wiss brihw darriht, kas pascheem tihl, tee fahla fa neta juhstetees. Dausidamees tee brihscham aisnehma arri to wezzu funnu, fo Edwards wairak mihsleja un ap-kohpa, fahla to kaitinaht, un ihpafchi Steppinsch to ta dausija, fa tas brehkdams un kaudams no winna behga.

Edwardam, kam tahda pahrgalwiba gauschi pee sirds gahja, scho wezzu funni nu wehl wairak pahrstahja.

un beidscht, fa jauns duhschigs gohda-wihrs teiza, fa winsch katram eeschoht us ahdas, kas to wezzu funni wehl ta kaitinaschoht. Schahdi draudi, sinnams dascheem nepatikka. Saha kildetees, un pahris no teem beedreem fritta Edwardam flahst un to gribbeja zeeti fapert. Edwards zerredams to labbu ween runnais, turrejahs duhschigi teem pretti; tomehr, fo weens diweem padarrihs? un jau gandrihs bija gar semmi, kad breesmigi wezzats puhdelis lehza sawam labba-darritajam palihga, weenam un ohtram no teem pahrgalwigeem kihwekleem til zeeti biffes kohsdams, fa teem wajadseja allastees. Tas bija wisseem brihnums, un schee jaunces ffolhotee kaudis te wehl no funna dabbuta mahzitees, sawu labdarritaju pahrstahst. — Bes tam wehl dauds zittas weetas tas gaddijahs, fa lohpi Edwardu passina par sawu mihsligu labba-darritaju. Arri zilweki, ihpafchi tee labbase un kreetajece labprahst ar Edwardu satikkahs, tadeht fa winsch tiklabh ar augstajeem, fa ar semmajeem labbi, mihsligi un gohdigi sadshwoja. Kats, un ihpafchi kats nabbadinsch pilfata, kam tiklai bija kahdi kapeiki naudas, nepirka nekur zittur fa ween pee Edwarda, ihpafchi kad winsch tehwa weeta bohde andelejahs. Jo Edwards mihsligi ar katru pirzeju apgahjahs un neweenu tihscham ne-apkrhpa. Ta winsch ar sawu labbu un mihsligu sirdi arri pee tam palihdseja, fa tehwa labkllahschanahs wairuma gahja.

Steppinsch par schahdahm Edwarda tehwa mahzibahm dauds reis gahrdi pasmehjahs, un kad winna tehws us to ween isgahja, fur naudas un attal tiklai naudas warretu dabbut un neds pats no sirdschehlastibas fo sinnaja, neds arri sawam dehlam audsinadams to mahzija, tad schis ta auga un to mahzjahs un darrija, kas pascham patikka. Neweenam deena ne-aisgahja, kurrä winsch kahdu pahrgalwibu nepadarrija: woi nu wardes us eesmu usmauza, lai tahs ar wiffu eesmu dsihwas apfahst lehlatu, jeb ismetta fawis us sawumu, lai tahs gruhsti pehz uhdena mutti plahtidamahs tur nomirtu. Wehschus winsch likka pohda ar aukstu uhdeni, zehla tad pohdu pee lehna ugguna, lai uhdens pamas arweenu karstals paliktu un winnam buhtu tas preeks dsirdeht, schohs nabbagus kullainus tahdas karstas mohkas neschehligi spardamees un tschihlflam. Un kad nekas negaddijahs fo eesahst un wahrdsinaht, tad gahja sawa eerasta teateri (ta winsch sawa slaktuhsi fur wiffas lohpus sawa) un tur ar firsnigu preeku slattijahs, fa wehschus, tekus, jehrus un zittus lohpus slakteja, un fa tee sawas pehdejas mohkas zihnijahs. Winsch nesinnaja jo patihkamus johkus neta slattitees, fa wehst, kas jau stundam pee slaktuhsha durrihm stahwejis, un no to affinu un jehluma smalkas tur jau lihds nahwei pahrbihjees,

drebbedamu us kauschanas beuki wilka; jeb kà tekki, kas diwas — trihs deenas us ratteem aukstumà un karstumà safecti gullejuschi, no muscham un knauschteem mohziti, un kam kahjas no safeenamahm grihstehm lihds affinihm jehlas noberstas, ka newarredami wairs us kahjahm nostahweht, tur krihtalaja un mohzijas, baididamees no flaktera doggahm, ko Steppinsch teem tihscham wirsu rihdinaja. Pee zuhku kauschanas, tur wehl bija tas ceraddums, ka teem preeksch ar zirrapeeti pa gahwu nestitta, bet tikween ar dunzi kalla eeduhra un affinis pamaftinam istezzinaja, zaur ko tahs brihscham ilgi sawas nahwes mohkàs neschelligi kweedsa un spahrdijahs. Steppinsch warreja gahrde smetees un pee tam daschadus johkus taishyt un lustigi isehrmotees.

Steppinsch leelaks un wezzaks palizzis, sahla nemt sirgus preekschà. Ar teem winnam bija ta lustigaka dshwe. Ar wesumeem prett kalneem kleezdams un lahdedamees tohs treekt un kappah, kas winnam bija ta leelaka luste; un kad kahds sirg no tahdas treekschanas sakluppa woi pakritta, tad to til ilgi fitta un kappaja, kamehr tas newarredams wairs iszeest, ar wiffahm mohlahm atkal uslehza, un zil warredams sahla wilkt. Tapat tas winnam bija lustigi johki, kad dunduri, spahres un zitti kullaini sirgeem uskritta, un tohs kohda, kamehr affinis gar fahneem tezzeja; un jo sirgi tà zeesdami palikka nemeerigi un spahrdijahs, jo Steppinsch par to gahrdati smehjahs. Sirgus ar trahnu woi zitteem siwu taukeem, kas kullainem reebigi, tahda karstà laika apsmehreht, un kas mas ko maffa, to Steppans tihscham nekad nedarrija. Un kalabb to? Jo to skattitees, ka zitti dshwajee mohzahs, woi tohp mohziti, tahs winnam bija tahs leelakahs lustes. Tahda dshwe, sinams bija dauds jo zittadala, nekà Edwardam, kas zaurahm deenahm tehwa bohde strahdaja ar prettschu pallafchanu un kattram ubbagam, kas eenahk un prassa par kapeili tabaku, woi zittas masas leetinas, tahs eepakkadams un pafneegdams. To noskattidamees Steppinsch daudsreis lepna prahta pats appaksch sewim tà runnaja: „Un pee tahda rupja darba Edwards wehl irr til mihligs un labprahstigs? Ja mannim tahds turba eenahktu bohde ar kahdahm dumjahm prassischannahm, tad winnam gan ar spiggu durris parahditu.“

„Naudas prezjiba.“

Kahda kirspehle pehrna ruddeni kahds ammatneeks prezzeja tahdu seewischli, no kurras tappa teikts: effoht pahri simts rubl. naudas. Noturreja prezjibas; bet kas par brihnumu — bruchtgans wairs ne grihb bruhti, bet prassa, lai parahda naudu. Nu

dabbujis no bruchtees finnaht, ka ne effoht nauda paschai rohka, bet zitteem isseeneta. Tamdehl ween schis wairs scho seewischli ne grihb. Un ahtraki ne littahs fauktees, kamehr bija dauds mas no parradneekeem nauda dabbuta, un zitti wiina preekschà apsohlijahs parradus makjah. Arri zeen. mahzitajam leels publinisch bija, kamehr pee tam peedabbuja to ar winnas laulaht. —

Chrmiga prezjiba. Daschs fahk naudu prezzeht. Uf tahdu wihs daschs labs sewi peekrahpjahs. B—G—nn.

„Arri sawa gudriba!“

Wehl scho baltu deenu dsird no neksholoteem kaudihm runnajahm, kad tee pee skaidra, silla debbes lauka eet, un reds kahdu swaigsni krihtam: „Patlabban swaigsne nokritta, tur laikam zilweks kahds mirris!“ — Bet skohloti zilweki tak sinn, ka swaigsnes arri irr pasaules, kas milljonu juhdes tahsu no mums un newarr wifs krist; bet tas spohschums, kas israhda itt kà swaigine semme kristu — naw wis swaigsne, bet tiklai twaiki, kas gaisa aisdegguschees us semmi schaujahs.“) Preeksch gaddeem gaddahs diwi Leischu Schihdeem pilfata par nakti garv kikkiseru tohrni braukt, tur dabbas prattineeki eet pehz swaiginehm luhkotees ar leelahm glahsehm, ko sauz „kikkiserus“ — un reds, ka augsta tohrni zaur lohgu dabbas prattineeks sawu kikkiseri isbahsis swaigsnes apluhko. Te nu patlabban arri swaigsne kriht (kà wiini fakka). Schihds to redsedams eesauzahs: „Nu, tas trahpa labbi, jo swaigsne us reis kriht pee semmes.“ Schihds tizzejis, ka ir swaigsnes kà swirbulus no junta warr noschaut. E. F. S.

Mehkinums.

Trihs mantoja naudu. Behters un Zahnis kohpa 50 rubtus, Zahnis un Kahrliis kohpa 62 rubtus, un Kahrliis un Behters kohpa 68 rubtus. Zil karris mantoja? —er—

„Stahstinsch.“

Daktera lungs usajzinaja mahju wihreli, lai jel sawam behenam driht seekoht pakkas stahdiht; jo ta effoht teizama leeta un fargajoht no flimmibas un nahwes. „Ta ne! daktera lungs,“ atteiza wihreliis, „muhfu kaimina Bihstakla Furra puifschelim William jau diwi reisas pakkas pohtetas, un tas pehrn seemu us leddu ffreedams ahlingi eekritta, un — tak nosklijis.“ E. F. S.

*) Kas Wahziski mahk, lai par to lassa skaidru istahstischanu jaudas Wahju Wises „Volksblatt“ Nr. 2 un 3.

Wijsjaunakas simas.

Frankfurte. Raut Bahzu-walstu beedribas waldischana (bundesstags) spreeduse, ka Gistreikerim un Pruhfim ne buhs Slehwigu kislam panemt — tad tee tomehr 7ta Janwari atbildejusch, ka tee ka darri-schoht un ar sawu karra-spehku eeschoht zaur Olsteini. Bahzu walstu beedribas kummissaru waldischana zaur to ne tapschoht pa-ihfinata.

Kopenahgene. Pruhfis un Gistreikeris rakstijusch Dahnu kehninam 6ta Janwari: ja 2 deenu laika ne nozelschoht to jaunu likkumu, kas Slehwigu peedalla pee Dahnu walstis, tad Slehwiga likfschoht effeluziones saldatus.

Kopenahgene. Sta Janwari. Dahnu kehninisch atteizis, ka to likkumu ne nozelschoht. Gistreikeru un

Pruhfchu weetneeki (ministeri) tuhda isgabjusch no Dahnu walstis. (Ta jau darra, kad walstis cenaidiba un us karu gattawi.)

Gistreikeru karra-spehks ar Pruhfchu eisenbahnehm noskreen us Olsteini. Annoweres kehninisch nowehlejis Gistreikeru un Pruhfchu karra-spehklam, ar eisenbahni eet zaur sawu walsti us Slehwigu.

Amburga. Gistreikeri un Pruhfchi ar steigfchanu jau fahl eet zaur Olsteini us Slehwigu, katra deena 6 tuhksoschi no scheem ar eisenbahni nahk un aiseet. — Salka, ka Dahni iseeschoht no Slehwigas.

Berline. Pruhfchu landags 11ta Janwari naw nowehlejis to naudu, kas wajaga Pruhfchu effeluziones saldateem Slehwiga. Salka, Pruhfchu kehninisch landagu atkal atlaidischoht un zelschoht jaunu landagu. S—3.

S l u d d i n a f c h a n a s.

Buikkultuuischa, 11 werst no Nihgas un ne tabli no Ballosch- un Muhru krogga teek tibri un preefsch fehklas derrigi meeschi pirkti un labbi aismakati. 2

Wissadu dedsinamu malku mehs pehrkam 2
Otto H. Günther un dehl.
Zelgawa prett Latw. basnizu.

Uf muhsu malkas platscha, Zelgawa pee Esara wahreem, mehs pahdohdant wehju-lukturus par 20 kap. gabbala 2

Weens neprezehths gehgeris,
kas sawu annamtu faprost, warr par scheem nahkscheem Jurgeem weetu dabubht pee barona Francka, Zelgawa pastes eela Nr. 30 sawa pascha namma. 3

Otto H. Günther un dehl.

S i n n a.

Zaur zeen. Westberg kungu Pianssemmes badda laudin waffara irr subtitit: no Burtneeku dr. lohjekteem 6 rubl. 85 kap., no Limbaschu dr. 10 rubl. 40 kap., no Sallazas dr. 20 rubl. 75 kap.

Zaur muhsu augstu General-Gubernateru atkal dahwanas preefsch muhsu Pohlös ewainoteem saldateem muhsu schelligam Keisaram irr subtijusch: no Maj-Sallazas dr. wehl 4 rubl., no Sigguldas dr. 7 rubl., no Torri dr. 230 rubl., no Mahspilles dr. 5 rubl., no Dikkeles dr. 10 rubl., no Leeseres dr. 20 rubl., no Wasfelinnas dr. 13 rubl., no Wendras un Kerro dr. 200 rubl. — un augstais Minister Leelkungs zaur General-Gubernateru schodeen sinu irr dewis, ka muhsu Keisars wiffuschelligi irr pawehlejis, tabs winnam no Widssemmes mahjitajeem un winnu draudsehm atkal danestas dahwanas fanemt un dewejeem pateikt. Nihga, 1864 tai 8. Janwari. Biskaps Walters.

Labbibas un prezzu tirgus Nihga tai 11. Janwari un Leepaja tai 4. Janwari 1864 gadda.

M a f f a j a p a r :	Nihga.		Leepaja.		M a f f a j a p a r :	Nihga.		Leepaja.	
	r.	k.	r.	k.		r.	k.	r.	k.
1/2 Tschetw. (1 puhru) rudsu 140 libdf.	1	50	1	70	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") kweeschu 325 —	3	50	2	70	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	80
1/3 " (1 ") meeschu 130 —	1	40	1	40	1/2 " (20 ") schibtu appianu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 95 —	1	—	—	90	1/2 " (20 ") schab. zuhfu galk.	—	—	2	40
1/3 " (1 ") sirau . 200 —	2	25	2	—	1/2 " (20 ") krobna linuu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mitl.	1	50	1	60	1/2 " (20 ") bracka linuu	1	20	1	20
1/3 " (1 ") bihdefet. 250 —	2	75	2	25	1 muzzu linuu fehku . . . 5 —	8	25	6	—
1/3 " (1 ") " kweeschu mitl.	3	50	3	—	1 " fitku 7 3/4 —	8	—	8	—
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	75	2	70	10 puddu farlanas fahls . . .	6	—	7	—
10 puddu (1 bickawu) seena . 400 —	4	50	4	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) kweesta 400 —	4	20	4	50	10 " " smalkas " . . .	5	50	6	—

Latweeschu Nwischu peelikkums.

No. 3.

1864.

Zittu grunti neweens marr likt, pagr to, kas likts irr, kas irr **Jesus** kas **Kristus**. 1 Kor. 3, 11.

No Wahnes.

Sauns preeks fkolhu mihlotajem un fkolhu draugem! Tai 25. Oktober 1863 gadda eeswehtija Wahne jaunu fkolhas nammü. Ohka kahdu wersti no Wahnes barnizas, gandrihs paschä nowadda widdü, irr krahschni usbuhweta un jau no tahlenes itt mihliga no usflattas, bet jo wairak patihkama, kad winnas istabas un eekschfigu eerikteschana apluhko. — Bet schis preeks jo pilnigaks paleek, kad usflattam to behrnu pulziuu, kas te lihds schim gandrihs ik neddefas ar weenu leelaks palizzis. — Bagahjuschös gaddös, fur Wahnes pagasta behrni Misupes fkolhas nammä tiffa mahziti, knappi kahdi 50 wai 60 behrni no Wahnes, fkolhä atnahza un no scheem bija leelaka dalla tahdu, kas tiffai pee-speesti to darrija, bet nu tas paldeews Deewam pa wissam zittadi irr. Til ko nams tik tahli gattaws bija, ka fkolhmeisters tur warreja dsihwoht, arri behrni tuhlin fahla no wissam puffedm kohpä lassitees, tä ka ay Mahrtineem, kad seemas fkolhu eesahkam, leelais fkolhas nams gandrihs par masu israhdisjäs un zits behrens atpakkat bij jaraida. Tomehr ir tad wehl 110 behrni taggad fkolhä nahk un newarram wis fuhdsitees, ka no scheem buhtu dauds, kas kahdu deenu pa wissam bes wainas, wai bes flimmibas no fkolhas laika buhtu nokawejis. — Te klah nu sin-nams, par to mums japateiz arri muhsu mihligam zeenigam Wahnes leeklungam, kas likdams tahdu fkolhas nammu usbuhweht, arri wissu waijadsihu pee fkolhas pasneedsis un gahdajis, lai laudim fawu behrnu fkolhoschana teescham weegla buhtu. Tapahz, ja

muhsu laudis nu to nekahrotu jeb tai pretti buhtu, tad tee buhtu tä patt noschehlojami, ka tee nabbagi pagahni. Ir par schahdeem zeetürdigeem prettineekem, ja tee us preekschu rastohs, zeenigs leelkungs arri gribbedams gahdaht, irr winneem peedraudejis 20 kapeikas strahpes naudas likt maksah, par ikkatru deenu, ko behrens bes wainas no fkolhas nokawe. Bes tam wehl barnizas pehrmindereem ik neddefas un pagaska teefnescheem ik mehneschus wis masak weenu reisi fkolha ja-apflatta un jarauga, wai kas netruhkst, wai behrni teek pa reisi apkohpti, apgehrti u. t. pr., fkolhä suhtiti. Schi eerikteschana irr pee mums lihds schim tohti derriga israhdisjuses, jo zaur to arri fkolhmeisteram wissas ruhpes un raises, par fkolhas ahrihschfigu buhschana, teek atnemas un winsch warr meeri-gaks fawu darbu strahdaht. —

Par muhsu fkolhas eekschfigu buhschana wehl to warram peelikt, ka muhsu zeenigs mahzitais, ihstis Latweeschu lauschu fkolhu mihlotais un draugs kuh-dams, jau fenn us to dohmaja, fawas barnizas draudses behreneem ilgaku fkolhas laiku eerikteht, ne ka tas lihds schim irr bijis, un tas winnam schogadd ar Deewa palihgu arr irr isdewees. Zo abbi tee zeenigi leeklungi (Wahnes un Misupes), kas jau pasihstami fkolhu mihlotaji, mahzitaja padohmu neween mihligi usnehma, bet pee schi darba arri fawas spehzigas rohlas winnam palihgä sneedsa, un eerikteja, ka no schi laika katram behnam wis masak trihs seemas gruntigi fkolhä ja-eet, un tad wehl par waffaru katru ohtru neddetu weenu deenu fkolhä jasanahl, fur aikal

Eatweefchu Awifchu peelfkums.

3.

Zettortdeenâ 11tâ Juhnî 1864.

Jannas sinnas.

No **Pinnusemmes**. Muhsu Pinnusemmes Luttera tizzibas brabli pehdigôs gaddôs stipri irr fahkufchi darbotees ar missioni. Pinnusemme dshwo 1 milljons 800 tuhft. Luttera draudses lohzeffi. Schee jau kahdus diwi missionarus us Indiu irr fuhfijufchi un par teem gahda; wehl kahdi diwi Pinnu jaunekli taggad mahzabs Wahzemmê, Ermansburgas missiones namâ, un pehz kahdeem diwi gaddcem tiks us Awriku fuhfiti missiones druwâ. Diwi missiones Awifes teef isdohtas no Pinnusemmes missiones beedribas, weena Pinnu, ohtra Smeedru wallodâ rakstias. Schihm Awifehm kohpâ irr 5 tuhft. 100 lassitaju. Gribb arri Ossinworse fawu missiones fshohlu cetaisht, kur jaunekli missionaru ammatâ warr mahzitees. Preeks dshdoht, ka taggad wiffâs semmês Lutteru draudses lohzeffi fadchdahs us swehtu missiones darbu.

R. B.

* No **Japanes**. Preeksch nezil ilga laika Calenderu kuggis „Alfold“ us Japani bij nobrauzis. Kahds mahzihts Japanees, kas labpraht ar Ciropas laudim fagahja, kahdu reisi fchi fugga kapteinam darrija leelu labbumu, par to kapteine winnam kahdu leetu gribbeja fchinkoht. Winsch winnu tadeht prassija, woi ne gribboht jauno testamenti kihneseru wallodâ pahrtulotu lassih. Tahda bihbeles lassichana pehz Japaneeschu likkumeem ar nahwes strabpi irr aisleegta. Tomehe Japanees nehma bihbeli un fohlija to ahtri atnest atpakkaf. Un pateesi, pehz peezi deenahm winsch bij laht — un luhdsa ar affarahm kapteini,

lai fchinkojoht winnam to bihbeli. Kapteine fazzija: „Ne, es tew ne warru bihbeli doht, zil mihti es arri to darritu. Es baidohs, ka tewi par to ne nomehde!“ — „Al,“ atteiza Japanees, „kad man buhtu trihs galwas, es wiffâs atdohtu, kad tik laimigs warretu buht, fcho grahmata paturreht. Es nekad ne buhtu tizzejis, ka zilweku mehles kâ warr runnaht kâ fchinni grahmata shahw rakstibts. Rahdohs jau pawiffam zits zilweks palizzis, kamehe fcho grahmata esmu lassijis!“ — Tad nu kapteine winnam fchinkojo bihbeli un luhdsa, lai fawu dshwi til pa welti kaut kahdâs breefmâs ne dohdoht. „Un kad tew pehz fchihb bihbeles lassichanas wajjadsetu mirt,“ teiza kapteine tahfaf, „tad tizzi man, ka tu wairal eemantojis nekâ paspehlejis.“ — No fchi notikkuma mehswarram redseht, ka missiones darbs neween missionareem, bet arri jitteem peeklahjabs. Tahds karra-kuggis arri warr preeksch ewangeliuma zekku taisht bes nekahda leelgabbala fchahweena. Un wehl mehswarredsam, ka, ja tas kungs gribbehs, Japaneeschi fahks dshirdeht un tizzeht, kaut fcho paganu likkumi bihbeles lassichanu stipri aisleeds.

Adolf Allunan.

* Blaschakas sinnas par Widsemmes missionara Merlina darba weetu Indias semmê.

(Stattees Awifchu 15ta numm. peelfkumâ.)

Schinni aprinka dallâ, kur es esmu weenigais dwehseles kohpejs, kristiti kautini dshwo islasiti

dauds pilsehtās un weetas; no lahm weetahm wissu-wairak wehrā leekamas irr peežas:

1) Batti Tritschinopoles pilsehta. Schē tiffai mas ween Lutteru dšihwo, pawiffam 47 dwehseles; wehl man pilsehtā nekahds ihstems dšihwojams kohrtels naw fataisihts, tadeht lihds schim wehl dšihwoju Tanjores pilsehtā pee missionara Uchterloni. Lai gan Tanjore irr 42 werstes no Tritschinopoles, tomehr ar eisenbahni ideenas diwi reis warru to zellu nobraukt 1½ stundas laikā; ta ka no sawas draudses kohpšanaš neka ne tohyu aiskawehts, un pee mihta brahta Uchterlona man irr mihtiga peemittešana un no winna warru wehl dauds ko mahzitees, kas pee missiones buhšchanas irr waijadšigs; jo schis teizamais Deewa kalps jau 10 gaddus India fwehtā missiones darbā puhlejahs.

2) Krajati, mas zeeminsch, no pilsehtas 4 werstes. Schē dšihwo 18 draudses lohzehti, semmes kohpeji; zil winnus paschhu rahdahs ka no firds muhsu tizzibai irr peekehrufchees. Es tur biju kahdā jaukā, wehšā rihā un preezajohs redsoht tohs jaukus Maduras kalnūs, kas no turrenes jau labbi irr redsami; fatilkohs tē zellā ar kahdeem puikahm, kas no mahjahm bija nahlfuchi preeksch schoffejas afminus zist; es ar winneem runnaju par mihtu Pestitaju. Weens bija muddigs sehns, ar wehrigu galwu; tas mannim arri fohlijahs us ffolhu nahkt, kad tur kahdu cetaisfim; gribboht wehl wairak mahzitees no tizzibas leetahm. Taggad basnizas teefa arri wehlejuse, ka tur ffolhu buhs cetaisiht.

3) Trihsdesmit werstes no pilsehtas, Pudukottas kehina semmitē, irr trihs zeemi: Kattetikarempetti, Amerpetti un Magdupetti. Schinnis trihs zeemōs dšihwo 116 kristiti; es arri winnus jau esmu apmeklejis. Brauzu us scho weetu masōs wahgōs ar diwi rittineem, kur diwi wehrschē eejuhgti; wahgeem irr juntinsch no palma kohka maschahm; isbrauzu nakts laikā, kad mehnes gaischi spihdeja, jo deenas karstumā schinni karstā semmē lahgā ne warrbraukt; turp brauzoht man ta weeta rahdijahs kā tukfnesis; farlana mahlu semme, ko faule itt zeeti isfaltust; tiffai schurp un turp redseju kahdu masu tihruminu, kur sichi kweeschi auge; zittur tiffai faktus krehmi un ehrtfchi bija redsami; melnas kafas ar gareu spalwu schē pa tukfnesi sawu barribu meklejahs. Daschā weetā schē rohnahs leeli afmini un stahwi afminu kalni. Muhsu draudses lohzehteem schinnis zeemōs nekahds ahrigs gohds nedš glihtums. Winni irr nabbagi semneeki, melni zilweini, kas pussplifki staiga apkahrt un dšihwo masās buhdinās; winneem pascheem

tiffai ta grunts peederr, kur winnu buhdas stahw un wehl kahdi trihs tschetri palma kohki; semmes gabballius wiari no saweem kungeem nemm us renti, un rente winneem leela jamakfa. Winnus uskattoht mannim nahza prahtā ta Kunga Jesus lihdsiba no ta leela wakkarehdeena; jo ittin kā tas kehinsch lihdsibā sawus kalpus isfuhitja, lai isetjoht un no zellmallahm un gatwahm sawoht eelschā tohs tillus, krophlus, aklus un nabbagus, lai nams teel pilus — tāpat arri schē Pestitajs few draudstti no nabbadsineem irr fallaffijis. Bet lai winni gan irr nabbagi, tomehr arri pehz Deewa gihmja irr radditi un winneem arri irr dwehseles, ko tas Kunga Jesus ar sawahm dahrgahm affinim atpirjis; tadeht irr fwehtigs darbs winnu dwehseles apfohpt un mehš missionari teizam sawu Deewu par to, ka Winsch muhs us scho fwehtu darbu aizinajis! — Lai leelakā no scheem zeemeem arri dšihwo draudses pehrminderis, kam behrni jamahza un kas fwehtdeenās Deewa wahrdus turr; nupat tur arri taisam ffolhas istabu, kur behrnus warrehs mahziht un kur draudse pahstarus turrehs. Tee draudses lohzehti, kas tais diwejōs zittōs zeemōs dšihwo, papreeksch peederreja pee Kattolu draudses. Kattoli scheit India gan dauds laudis irr kristijufchi, bet winni tohs mas mahza un teem kauj dšihwoht pehz wezzahm paganu eeraschahm. Pa to widdu brauzoht arri redseju leelu Kattolu basnizu un pee tahs basnizas warreja nomaniht, zil Kattoli laudim pakauj paganu buhšchanā palikt arri pehz kristibas. Indias lauschu leels grehks irr tas, ka daschadu kahrtu laudis zits zittu stipri nizzina; kas no augstakas kahrtas irr, tee itt neuhht ne gribb runnaht ar tahdeem, kas no semmakas kahrtas irr, ne gribb ne ar winneem kohpā fehdeht pee galda; fakfa, zaur to zilweks apgahnotees, kad ar semmakas kahrtas laudim kohpā fehsch pee galda. Paschas semmakas kahrtas laudis winni kauj par „Varia“ laudim. Tad nu muhsu missionari dauds ar to darbojahs augstaku kahrtu laudis mahziht un raddinaht, lai no „Varia“ laudim ne schkirrahs, lai winnus mihle, lai winneem palihds, lai winnus par brahkeem turr. Bet winni mahza: tas effeht pareisi ka augstaku kahrtu laudis no winneem atschkirrahs; tadeht pee tahs leelas basnizas redseju diwi leewenus, no kohkeem taifitus; un kad praffiju, kapehz tee taifiti? — tad man fazzija: tas irr preeksch „Varia“ laudim. Neeenam Varia zilwekam Kattoli ne kauj paschā basnizā ee-eet; winneem jatupp pagalmjōs, un tiffai skattitees basnizā winneem irr brihw, kad durwis atwehrtas; arri pee Deewagalda winneem naw brihw basnizā ee-eet, preesteri isnahkt pee winneem un tāpat pagalmjōs isdalla fwehtitu maifi un wihnu. — Schē arri Kattokeem

weenä pilfehstä, wahrä Mür, irr svehtas bildes, fo winni no mallu mallahm fanahfdami zeen. Arri Gulendereem schai widdü daschä weeta irr draudses lohzeffi; kahdu reis arri fatiklohs ar Gulenderu draudses pehrminderu, kas täpat kâ es ar wehrscheem pa zellu brauze.

4) Wehl irr kahds zeems Kalliapatti; tur dshwo kahdi 13 kristiti; winnus wehl ne esmu apmeklejis; no schi zeema kahds puika mahzahs muhsu Tanjores leelâ ffolhâ un irr starp ffolhas behrneem tas wissu-labbakais.

5) Weektâ weeta, kas pee manna aprinka peederr, irr zeems wahrä „Kulitalei“ — 45 werstes no pilfehsta us wakkara puffi. Kad us scho puffi brauzoht gribbetu fatiktees ar kahdu Luttera missionaru un amata beedri, tad man kahdas deenas trihs, tschetras buhtu jabrauz libds stanziai Krimbatur; tur dshwo mans mihtais draugs, missionars Schanz, ar lo reisä no Wahsemmes us scho missiones druwu effam isfuhntiti. Kulitalei zeemâ rohnahs tikkai trihs pamihlijas, kas pee muhsu draudses peederr; tomehr schi masa draudsite zaur to wehrâ leelama, ka pee winnas peederr wissa ta aprinka „tassildars“, jeb frohna dohschanu fanehmejs; winnam irr wahrds: Märons Dawids. Deems winnu irr svehtijis ar baggatibu un wissa ta aprinka Tamuki winnu tur leelâ gohdâ; lai schehligais Deems palihds, ka winsch ar sawu baggatibu un gohdu nahktu zil spehdams palihgâ, ka Jesus svehta draudse starp Tamuleem tiltu ustaifita; winsch irr weens weenigais teefas funks, kas pee muhsu draudschm turras.

Manna aprinka seemela dakkâ leelakais kristitu fawschu pulzinsch rohnahs Montupatti zeemâ; schi arri dshwo mans palihgs, mahzitajs Samuel. Mums tur arri irr leelaka ffolhâ, kurerä Tamulu behrni arri mahzahs Gulenderu wallodu. Turpat arri dshwo draudses pehrminders; pee schi zeema draudses peederr 131 lohzeffis; weenâ zittâ zeemâ dshwo 133 Lutteri; leelakâ dakkâ winni irr semmes kohpeji; tehwi tehwi winneem irr bijuschi Indias kehniinü kaxa-wihri; kehniini faweem kaxa-wihreem semmi irr dewuschi par dsimtu un tã winnu behrni un behrnu behrni par semmes kohpejeem palikluschi.

Dshwojoht un strahdajohht man schi deesgan gruhti zaur to, ka draudse irr isflichdinata starp paganeem, nikneem Turkeem, Kattokeem un Gulenderu tizzibas laudim; weenâ paschâ eelâ daschlahrt dshwo laudis no wissahm peezahm tizzibahm; tad saprohtams, ka zaur to zellahs daschadas jusschanas. Un es wehl esmu jauns un mas lo pasaulä esmu redsejis un pee-

dshwojis; ar wallodu man arri wehl eet deesgan gruhti. Tomehr es esmu drohschs un preezigs un pakaujohs us to Kungu; Winsch irr muhsu palihgs un Winsch irr fohljees warrens parahditees eeffsch teem wahjeem, lai wissa pasaulä atfihst, ka wiss labbums ne nahk no ta kas gribb, nei no ta kas teef, bet no Winna schehlastibas; tadeht Winnam weenweenigam peenahkajs gohds no muhschibas us muhschibu! Amen.

Arnold Nerlin,

Widsemmes missionars Tritschinopoles
pilfehä, Riht-Indiä.

* Pateizigs mescha-wihrs.

Wezs deewabihjigs mahzitajs, kas aigahjis us Riht-Indiu paganeem svehtu kristigu tizzibu pasluddinaht, stahsta scho notikkumu: „Kahdâ wakkarâ es ar sawu draugu pa fakkumeem iszeerejuschees gahjam us mahjahm, bet gaxe mescha kuhri eedami isdsirdejam behdigu balsi. Behz tabs balsi nu gahjam mekfeht un arri atraddam appaksch kohka pakrittuschu wezzu nespehzigu mescha-wihru sawu pehdigu stundinu gaidoht. Mehs winnu usrunnagam, bet winsch us muhsu wahrdeem eefahkoht nemas ne gribbeja atbildeht. Tomehr beidsiht teiza: „Scho riht gaismai austoht es fataisijohs eet us sawahm mahjahm, bet taggad tumschâ wakkarâ apmaldjees peekussuscham man tã jagull nakti; tã nu woi tschuhskas, woi plehfigi swehri, woi manni eenaidneeki mannim gallu darrihs! Ak manna nabbaga seewa, manni nabbaga behrni!“

Mums winna bij kochti schehl, tadeht es winnu kuhdsu, lai nahkoht mums libds. „Tu manni tatschu ne pasihsti!“ winsch mannim atteiza. — „Man tewi ne wajaga pasiht, nahz mums tikkai libds.“ Mehs winnu aishweddäm manâ buhdinâ, un kad winsch deuszin ehdis bij atspirdis, tad fataisiju winnam gullas-weetu tã, ka tikkai plahna audekka seena muhs schkihra. Winsch aismigga saldâ meegâ, Paschâ pufsnakti dsirdeju mescha-wihru augscham zelktees un pahrbihjees klausijohs, bet es pawelli biju baidjees un sawas dohmâs winnu apwainojis. Mescha-wihrs zekds nomettos sawu Deewu kuhdsa: „Ak augstais, es tew pateizu, ka tu us manneem zelkeem faulei lizzis spihdeht! Es tew pateizu, ka mannim nelahda tschuhska naw kaitjuse, ka mescha swehri mannim naw uskittuschi, ka manni eenaidneeki mannim naw usbrukluschi; es tew pateizu, ka tu scho sweschineeku suhtijis, lai manni sawâ buhdina usnem!“ Ak schehligais, kad schis sweschineeks jeb winna pehznahkami tahlu zellu staigahs, tad apgaismo irr winna zellus ar sawu fauli, pasarga ir

winnus no tschubstahm un plehfigeem swehtreem un ir no winnu eenaidneefceem; ja kahds apmaldijees zella mallä gull, tad fuhiti tahdu schelligu zilweku, kas winnu usnemmt sawä buhdinä! Ak pallaußi scho mannu luhgfschannu!“

—s—n.

Deena mahte un diwi behrni.

Preeksch 70, jeb arri 80 gaddeem gahja kahda wirsteene zeerecht, sawu sihdamu behrnu ta nessa us rohlahm, un winnas jumprawa gahja winnai paffak. Gabbalu gahjuschahm behrnisch sahza brehlt, un mahte drihs manniya, ka winsch bija issalzis un isslahpis. Mugsta gaspascha noschdachs us atmina un sihdiya sawu masino. Ne ilgi, tad nahza pa to paschu zellu kahda nabbaga seewina, nosstranduschäs drehbës apgehrbuscees, winnahm garrahm. Us mugguras ta bija sihdamu behrninu ussehjuse, kas gauschi brehza. „Ak, effi tatschu meerigs, mans mihlsch,“ fazzija seewina wirsteenei garrahm eedama, „es tew newarru neko doht; ne-esmu schodeen neko ehdufe. Kad wirsteene to dsirdeja, tas tai kehrahs pee sirds. „Schë, paturri mannu behrnu,“ winna fazzija us jumprawu, „es gribbu to nabbagu behrninu sihdiht.“ Un pateesi winna to dsirdinaja us ta pascha almina, un tad eedewa to sawai mahtei. — Lassitajs dohmahs, nu, muhsu laikös tas gan ta wairs ne notee-kahs, — un kaut arri ne buhtu, tatschu wehl leelaka mahtes mihlestiba irr ikdeenas redsama nekä schi. Utgahdajetees til to wahrdu: „Kad ir mahte sawu sihdamu behrnu atstahdu, tomehr es juhs ne pamettischu, fakka tas Rungs.“ (Zesaj. 49, 15.) Un atkal zittä weetä: „Es juhs meerinaschu, lä mahte sawu sihdamu behrnu meerina.“ (Zes. 66, 13.) Schi mahte, ta Runga mihlestiba, jau fenn gaddeem sawu behrnu, to kristigu draudsi ehkina; bet winna arri no fenn laikeem to nabbadses behrnu, prohti tohs paganus — barro. Schi mahte, lä to reis sahlfuse, kad tee trihs gudri wihri no Austruma semmes nahza — tee piemee pagani, — to nabbadses behrninu ehdinahd wehl schodeen ne mittahs.

J. R.

Neredfigs wihrs.

Wezs, nabbags neredfigs wihrs, ko laudis labbi pasinna; jo schis allasch pee durwim ubbageja, apmaldijahs un newarreja wairs sawas mahjas atrast. Winsch gan schurpu gan turpu grohssjahs, bet newar-

reja nelahdu pasihstamu tellu eet. Dauds zilweki winnam pagahja steigfchus garram un to nebuht ne-eewehroja; winnu darbi tohs dsinna, winneem bij zittas leetas galwä. Zitti winnu gan redseja, bet dohmaja, gan winsch zellu atraddihs us mahjahm. Atkal zitti apstahjahs un to apbrihnoja, krattija galwas un dohmaja prohjahm eijoht: Ka tas isskattisees, kad es augstas kahrtas zilweks to nabbagu neredfigu weddichu. Ta pagahja labs laiks, un nabbadsinam palikka arweenu wairak bail. Te peepeschi kahds mas sehns, kas no winna netahdu us sahles platscha spehlejahs, to aklu pamannijis peegahja winnam flahd un us to fazzija: „Wezziht, fur tu gribbi eet?“ — „Es gribbu us mahjahm eet.“ — „Nahz, es sinnu fur tu dsihwo, es tewi tur noweddichu.“ Masais sehns taggad nehma wezzo pee rohkas un aishwedda to us mahjahm. Bet diwi leeli zilweki, kas atkal bij palikkuschu stahwoht, nosahrka un ne wahrdu fazzijuschu gahja prohjahm. — Mihli lassitaji, woi tas wezzais neredfigais wihrs naw tee pagani, ko mehns kristigi gan pasihstam, kad ne wairak tad no semmes aprastischanas jeb zaur Awisehm. Schis wihrs irr wezs: jau Lahbana laikös bij elkadeemu kalps. Nabbags winsch arri irr; paganeem naw sirds meers, naw preeks eelsch Deewa; winni neko nedf sinn nedf manna no muhschigas swehtibas laimes. — Alkis schis wihrs irr arri: sirds meeru mekledams nabbadsinisch grahbstahs tumfibä. Tä tas wezzais, nabbaga neredfigais wihrs stahw un newar to tellu us mahjahm, us teem debbes dsihwofleem atrast. Winsch grohsahs us wissahm puffedem, un pee wissahm publehem wehl wairak normaldahs no riktiga zetta. Tee zilweki, kas winnu pasihst, atstahj winnu turpatt. Tee, kas winnam garram pa-eet, irr paschi akli. Winneem irr galwa un azzis pilnas ar pasaules preekeem, lustehm, ar naudas un mantas kahribu. Winneem tikkai schis pasaules brangums spihd azzis, ta ka winni to wezziti nemas newar eeraudsiht. Zitti winnu reds gan, bet dohma, wehl jau laiks; Deems jau winnus tubdal nepasuddinahs, gan winni few pascheem palihdsesees. Zitti atkal paleek stahwoht, apluhlo winnu kahdu brihtinu brihnodamees, bet dohma: Zilweki manni fauks par swehtuli un leekuli, kad sawas rohkas pee missiones darba peelikschu. Tä tad tam wezzam wihram irr jastahw un jamaldahs, kamehr kahds atgaddahs, kam irr behrna prahts, tas tad nemm to wezzo pee rohkas un aishwedd to muhsu wissu Tehwa mahjas. Un sinnams, kad tee leeli zilweki to reds, teem irr gan janofahrst un jakannahs.

J. R.

Verantwortlicher Redacteur: R. Schulz.

Von der Censur erlaubt. Mitau, den 5. Juni 1864 Nr. 83.

Gedruckt bei J. F. Steffenhagen und Sohn in Mitau.

wiffas floblas mahzibas, kas par seemu mahzitas, ihsumā teef zauri nemtas, lai behni tahs neaismirstu.

Ar pateizigu ūrdi wehl japeeminn, ka tee pašchi kungi un preekschneeki Latweeschu tautas apgaismoſchanu un labklahſchanu no ūrds wehledamees un pašchi pee tahs palihdsedami, arri noſpreeda par tahm trim ſeemahm wiſſeem behrneem Wahzu wallodu un Wahzu rakſtu mahziht, un tāpatt arri ſemmes aprakſtiſchanu, dabbas mahzibu, baſnizas ſtahtus un paſaules ſtahtus, kas lihds ſchim pee mums ſemas-floblās wehl netikka mahzitas. Behni itt preezigi wiffas ſchihš leetas labpraht klaufahš un ſſchakli mahjahš. —

Tā tas nu ir pee mums eewestš un uſſahhtš jau ſſchetrās leelās (pagasta) ſkohlās: Wahne, Aiſuppē, Warreebā un Dſerās, un warram drohſchi zerreht, ka tai peektā pagasta ſkohlā, Suttene, kas arri pee Wahnes baſnizas draudſes peeder, to paſchu, warrebuhht jau nahfoſchā gaddā peedſihwoſim. — Weidsoht wehl peeminnam, ka beſ ſchihm 5 leelahm ſkohlahm ſtrahda muhſu draudſē arri ſeſchas maſakas ſkohlās, kur jaunakus behrus uſnem un tohs mahza: loſſiht, rakſiht, rehkinahht, dſeedahht, bihbeles ſtahtōs u. t. pr.

Bet tas Kungs, kas pats pawehlejš tohs behrninus Winnam peewest, lai tas ſawu palihgu arri pee ſchi leela darba pehž ſawas ſchehlaſtibas peefuhta un to baggatigi ſwehti!

R. S.—n.

Wehl nahwes peeminna.

Peē Baſnizas ſinnu Nr. 2 ſaraktitas peeminnaš, ohtra peederriga klaht, kas deewamſchehl pa dauds ilgi noka-weta, wiſſwairak zaur tam, ka zits zittu gaidijufchi un tā neweens naw drihtſtejš to ſinnu rakſiht, dohmadams, ka jau buhtu Awiſchu apgahdatajeem ta patte no zitta nahkuſe. Muhſu nelaiſkam tehwa-mahſas wihrs, lohti zeenihts un mihohts draugs un tehws Jahnis Kriſchjahns Stender, Sunnakſtes un Scherpils wežs mahzitajs aiſmigga ceļſch ſawa ſchehliga Kunga un Beſtitaja 24tā Oktober deenā 1862trā gaddā. Tai paſchā weetā, kur ſawu muhſchu pawaddija, Sunnakſtes mahzitaja muiſchā, wiſſch bija peedſimmiš 4tā Janwar 1787tā gaddā. Jelgawas Gimnaſiuma ſkohlā iſmahziješ nogahje pa-preekſch Tehrpates, pehž Wahſemne Gettingenes augſtā ſkohlā, mahzitajā ammatā mahzitees un kād wehl kahdus gaddus bija pawaddijis zittās muiſchneeku muiſchās, jaunus kungus un preiſenes ſkohlodams, tad 1813tā gaddā no tehwa uſnehme ſwehtu mahzitaja ammatu Sunnakſtes un Scherpils draudſē. Tehwa tehws (wezzais Stenders) un tehws (jaunais Stenders), kas wiſſeem Latweeschu grahmātu mihtotajeem gan

labbi paſihtami, bija publejuſchees mihteem Latweeſcheem grahmatas apgahdaht, no kurrahm prahtu-gaiſchumu warretu ſmeltees, bet ſchim, muhſu nelaiſim, kaut arri daſchu jauku ſtahtinu ſaraktijš un gaiſmā laidis, un ihpaſchi wehl preekſch kahdeem gaddeem to peelikſumu pee jaunās dſeefmu-grahmatas lizzis rakſōs eeſpeest, wiſſwairak ruhpeja, ſawu draudſi gaiſmoht un Deewu wahrdu laſſiſchanu un mihleſchanu wairoht. Ne apnizzis wiſſch darbojahš ar mihtligu ſkubbinahſchanu behrninus ſkubbinahht uš mahziſchanohš, un ar laiſnigu garru ſinnaja paſchu maſu behrninu peelabbinahht, ar wiſſu ſurunnatees un no ta kahdu atbildeschanu iſdabbuhht, tā ka wiſſeem behrneem pats leelais preekš bija ſawu mahzitaju gaidohht. ſchi labprahtiba un laiſniba arri wiſſeem draudſes lohzekeem wiſſu mihtu darrija un rets zilwekš baidijahš pee wiſſu pee-eet ar kahdu lubgſchanu, jo wiſſi labbi ſinnaja, ka, gandrihš ne warredams, lubgſchanas paklauſija, ſawu paſchu labbumu nekā wehrā ne lihdams.

Kad uſnehme ſawu ammatu tad nekahdus Deewa nammus ne atradde. Scherpils baſniza bij gandrihš wiſſai ſakrittufe, Sunnakſte baſnizas nemaš ne bija, un pa gaddu gaddeem bija Deewa kalpoſchana jaturr tahdās weetas, kur tiklab mahzitajam kā draudſei gruhti bij jazeeſch. Ne peeluſſis wiſſch publejahš, pee wiſſahm durwim klaudſinadams, kamehr iſdewahš wiſſu laiķā abbas baſnizas jaukas un ſaltas uſzelt, kur nu draudſē ar preeku ſawam Deewam warr kalpoht. Arri par ſkohlahm deeſgan ruhpiגי gahdajis un kā tik ween mahzedams ir darbojees un luhdſees, ka draudſes behrneem tas gaiſchums atſpihdetu, kas pilnigi atſweert daſchu paſaules labbumu un mantu.

Kad jau pahri par 40 gaddeem weens pats bija ſawu ammatu kohpiš, ſawu mihtu laulatu draudſeni uš kappeem pawaddijis, daſchu gruhtu ſlimmibu pahzeetiš, tad peenehme ſawu dehtu par palihgu. Bet ſchis preekš un weeglums wiſſam ilgi ne paſtahweja. Ohtrā gaddā mihtais dehts bij japawadda uš kappeem, un tik gruhta bija ta peemelleſchana, ar ko Deewš tas Kungs firmgalwi pahrebaudija, ka ne dabuja ne redſeht, ka wiſſch nomirre, jo no Wahſemmes, kur bija nogahjis weſſelibu meſleht, ne pahrnahje mahjās, bet uš zekka nomirruſchu tiklai pahrwedde. Ar ſchihm behdahm jo wahjſch tappis ar leelu ilgoſchanohs ſagaidija paſchu jaunaku dehtu, kas mahzitaja ammatā iſmahziješ 1857tā gaddā wiſſam par palihgu nahje un ka rohkās nu ar preeku draudſes kohpſchanu atdewe. Arri to gruhtu kruſtu wehl dabuja ſawā wezzumā neſt, ka ta mahju-weetina, kur bija wezzumu peedſihwojšis, ar ugguni aiſgahja. Bet ir ſcho naſtu ar tizzigu ūrdi no ſawa ſchehliga Kunga rohlahm ſanehme

un kluffä preezigä garrä neffe, kà kristigam zilwekam peenahkäs, fawai draudsei arri schinnì leetä labbu preekschfihmi rahdidams, un ar preezigu garru Deewu flawedams par to mihlestibu, fo augsti un semmi winnam behdu deenäs apleezinjaufschi. Tomehr no schi laika jo deenas palikke wahjaks un ar ilgochanohs ilgojahs pehz tahs stundinas, fur Deews tas Kungs winnu atpestitu no schihs pasauls un winnu peewestu pee ta Kunga un Pestitaja, kam bija kalpojis un us fo wissu sawu zerribu liffe.

Kad nu tas Kungs winna luhgschanu bija paklausijis un weeglä nahwè peenehmis, tad no Sunnakstes basnijas, fo mihlestibas rohkas bij jauki ispuschkojuschas un kas lauschu pilna kà peebahsta, basnijas-pehrminderi panehme fawa mihta wezza dwehselesganna kaulus un noneffa duffas-weetinä, kas pretti Deewa nammam, fur nu faweem tehweem blakkam gulleedams to stundu gaida, kurrä ta Kunga balfs wisseem atskannehs. Jaulas dseefmas us 4 balsim dseedatas atskanneja ir Deewa-nammä, ir us zekka un duffas-weetinä, fur nu jau tahs paschas zilts 4 Sunnakstes mahzitaji guldinati. C. W. B.

Sinna par Kursemmes Uuttern palihdibas beedribu.

Schihs palihdibas beedribas lohjekki 24tä Webruari f. g. Zelgawä kohpä bijuschchi jaunus preekschneekus zelt. Tohs paschus, kas jau isgahjuschá gaddä bijuschchi, zehluschi. Presidents tai minnetä deenä arri sinu dewa par naudü, kas preeksch palihdibas beedribu eenahkuse un isdohta. Masas palihdibas beedribas irr 28. Birses palihdibas beedriba Leischös dahwinajuse semmes gabbalu 750 rubl. wehrtibä un luhguse leclu Zelgawas palihdibas beedribu, lai eeksch Pehterburgas no Ministera kunga ismeklejoht, ka schis semmes gabbals us muhschigeem laikeem paliktu palihdibas beedribai. Isklichduscheem Uuttereem arri Kreewusemmé irr dahwinatas 25 grahmatas. Nauda irr eenahkuse 2311 rubl. 8 kap. 1862 gaddä irr wairaf eenahkuschchi 426 rubl. nekä 1863 gaddä. Deews gan 1863 gaddu wairaf fwehtijis nekä 1862 gaddu, bet tomehr masaf naudas eenahkuse. Lai Deews kristigu lauschu dwehseles pamohdina tizzibas brahklus plattä Kreewusemmé ne aismirft. — Nauda eenahkuse 1863 gaddä: no Zelgawas Wahzeeschu dr. . . . 187 rubl. 25 kap.
 „ leelmahtes Derichau 10 „ — „
 „ Usuppes leelmahtes 25 „ — „
 „ Ehrberges leelkunga 10 „ — „
 „ Lindes „ 10 „ — „
 „ nepasihstama kunga 25 „ — „
 Intresses no naudas papihreem . . 51 „ 35 „

318 rubl. 60 kap.

No masahm palihdibas beedribahm.

No	Sohdu palihdibas beedribas	32 rubl.	—	kap.
„	Krihzburgas	90	—	„
„	Jaun-Auzes	21	—	„
„	Baufkas Latweeschu	67	50	„
„	Baufkas Wahzeeschu	60	—	„
„	Meschohtnes	102	75	„
„	Leel-Gezawas	15	—	„
„	Meschamuischas	77	8½	„
„	Sezjes dr.	38	51	„
„	Ballgalles dr.	12	20	„
„	Dinaburgas dr.	25	—	„
„	Birschumuischas preeksch 2 gad.	87	42¼	„
„	Talfes dr.	103	—	„
„	Taurogges dr.	121	24	„
„	apteekera kunga Heugel . . .	100	—	„
„	Kalnamuischas dr.	13	69	„
„	Semmites dr. preeksch 2 gadd.	64	11	„
„	Jaunpils dr.	83	—	„
„	Birses dr. Leischös	74	71	„
„	Nerretes dr.	58	—	„
„	Leel-Auzes dr.	75	—	„

1321 rubl. 22¼ kap.

No lauku draudsehm.

No	Salwes dr.	11 rubl.	80½	kap.
„	Spahres un Stendes dr. . . .	15	—	„
„	Sallgalles dr.	50	—	„
„	Lafschumuischas dr.	12	—	„
„	Dschubkstes dr.	82	54	„
„	Schlpils un Sunnakstes . . .	13	—	„
„	Engures dr.	8	—	„
„	Jaun-Subbates dr.	26	—	„
„	Kestenes dr.	16	—	„
„	Strutteles dr.	4	—	„
„	Birzawas dr.	40	35	„
„	Saufas dr.	21	80	„
„	Polotffkas dr.	17	—	„
„	Baldohnes dr.	7	50	„
„	Dalbes dr.	9	—	„
„	Dohbeles dr.	25	—	„

358 rubl. 99½ kap.

Preeksch Wakkara-Sibiras.

No	Zelgawas leelmahtehm	30 rubl.	40	kap.
Nauda	no kantorneef St.	22	50	„
No	nepasihstama kunga	6	—	„
„	Krihzburgas dr.	16	—	„
„	Diggenajes dr.	8	—	„
„	Sezjes dr. preeksch 2 gaddcem .	9	70	„
„	Dinaburgas dr.	18	53	„
„	Kalnamuischas dr.	15	—	„

126 rubl. 13 kap.

	126 rubl. 13 kap.
No Engures dr.	2 " — "
" Baldohnes dr.	3 " 75 "
" Biltenes dr.	12 " — "
" Jelgawas Latw. pilfata dr.	7 " — "

150 rubl. 88 kap.

Brecksch Rihta-Sibiras.

No Sohdu palihdsibas beedribas	6 rubl. 60 kap.
" Diggenajes dr.	12 " — "
" Sezjes dr.	6 " 41 "
" Stendes dr.	1 " — "
" Kalnamuischas dr.	5 " — "
" Dschufstes dr.	1 " 29 "
" Baldohnes dr.	3 " 75 "
" Apprikkes dr.	2 " 59 "
" Nihzes dr.	1 " — "
" Wentapils dr.	12 " — "

51 rubl. 64 kap.

Brecksch Illustes Deewa namma.

No Dinaburgas palihdsibas beedrib.	100 rubl. — kap.
" Sezjes dr.	9 " 75 "
	109 " 75 "

Pawiffam korpä 2311 rubl. 8 kap.

Idohta nauda.

Brecksch pastes naudas un daschahm zittahm isdohfchanahm	22 rubl. 1 kap.
" Illustes Deewa namma	500 " — "
" floblas nammu eefsch Dknistes	75 " — "
Pehterburgas leelai palihdsibas beedribat fuhitti	1100 " — "
Brecksch Wakkara-Sibiras Latweescheem	130 " — "
" Rihta-Sibiras Latweescheem	135 " — "
	1969 " 1 "
Nauda kas palitkufe	335 " 7 "

Pawiffam korpä 2311 rubl. 8 kap.

Jaunas finnas.

No **Nihgas**. Brecksch septineem gaddeem wiffas 7 Nihgas pilsehtas Lutteru basnizu draudsjes irr saweenofschahs nabbagu apgahdaschanas darbä. Kad Nihgä zittas draudsjes irr baggatakas, zittas nabbagakas, tad irr dohmanuschchi, ka nabbagi wiffalabbat tiks apfohpti, ja wiffas draudsjes us to saweenofees. Tad nu wiffi mahzitaji us to irr sademuschas un irr luhguschchi, lai draudsjes lohzeiki pee tahda fwehta darba nahf palihgä; wiffi lai palihds mihki ar dahwanahm zil katris eespehji; un kam Deews us to mihlestibu un spehku dewis, lai arri nahf palihgä mahzitajeem pee dahwanu lassifchanas un isdallifchanas. Un dauds draudsjes lohzeiki tahdas luhguschchanas mihligi fanehmuschchi. Deweju irr bijis labs pulzinsch; arri tahdi irr atradduschees, kas dahwanas lassidami gabje aplahet pee saweem draugeem. Un arri tahdi lungi un gaspaschas irr bijuschchi, kas pee nabbageem gabje winnus apmelleht un eepreeznahet, neween ar nauhu bet arri ar sawu mihlestibu, ar laipnigeem wahrdeem

un firsnigahm pamahzifchanahm. Un tad ween wiffa fchi darbofchanahs ihsteni labbus auglus neffihis, kad dauds tahdu draugu atraffees, kas paschi pee nabbageem ees un winnus apgahda; nabbagu lohpejeem ja-isfuelle: no ka nabbadsiba zehlfuees, — un ka nabbagus ne ween us ihfu laizian, bet pawiffam no truhfuma glahbt? — nabbagu draugeem ja-palihds ka flinkotaji pee darba teef speesti, ka behni labbi teef mahziti, ka wahjineekeem dakters un sahles teef gab-datas; ka laulati meerä saweenojahs u. t. pr. Un fcho mihlestibas darbu tad arri Nihgas nabbagu lohpeji zil spehdami irr strahdajuschchi, bet winnu pulzinsch wehl irr par dauds mass precksch tahdas leetas pilsehtas; ja nabbagu lohpejs ihsteni derrigu palihgu nabbageem grihb gahdaht, tad wusch wairak newarrehis apfohpt, ka ween kahdus tschetrus woi peezus. Tä Wahjenmë, Elberweides pilsehtä, nabbagus irr fahlfuschchi kohpt, un itt labbus auglus irr redsejuschchi; bet tur lohpeju irr leels pulks. Wiffa pilsehta irr eedallita 18 aprinkös, katram aprinkam irr saws preckschneeks, kas tai aprinku par nabbageem gahda, un fcheem 18 preckschneekeem irr par palihgeem 252 nabbagu lohpeji, fcheem lohpejeem wiffmasak pa diwi neddelahm reis ja-apluhfo sawi nabbagi winnu mahjäs, un jaluhfo: ka eet ar weffelibu, ar pahrtifschannu ar behnu audsefchanu u. t. pr. Lai Deews dohd, ka arri muhfu Nihgä dauds atrastohs, kas nabbageem par mihkeem lohpejeem palitku. Graffi woi rubuli no feschas iswiltk un nabbaga deedelneekam doht irr weegla leeta; bet tahda weegla schelastiba neko nepalihds; jawr to rittai nabbagu pulks wairojahs; deedelneekeem nemas newajadsetu buht muhfu starpä (5. Mohl. gr. 15, 4.) un mums deedelneekeem itt neko newajadsetu doht, bet winnus pee nabbagu lohpejeem fuhitti! — Nabbagus mahjäs apmelleht, wiffu winnu buhfschannu imelleht, winnus eepreeznahet, pamahziht un pehz ihstenas wairadsibas palihgu sneegt — tä irr gzuhta leeta, bet tahds darbs irr fwehts un augligs darbs, un us tahdeem nabbagu lohpejeem Pestitajs pastara deenä fazzihis: Es biju pliks un juhs manni efaat apgehruschchi; es biju neweffels un juhs manni efaat apraudstjuschchi! (Matteüs 25, 36).

Naudä Nihgas Lutteru draudschu nabbagu aplohpsehanas beedriba aishgahjuschä gaddä (1863) irr fanehmusi 4 tuhst. 461 rubl. Lai Deews fwehti dewejus un fanehmejus! —

No **Narwas**. Netahl no Narwas pee juhras irr zeems Merrekill, us kurren waffaras laika dauds lungi nahf juhrä masgatees. Lai nu fcheem meefas weffelibu mekledameem arri Deewa wahrdi ne truhftu, ar fo sawu dwehfeldi ahfsteht, pehrn ruddent Merrekilles leelstungs W. Gendt irr lizzis uftaisiht jauku Deewa nammiau. Basnizina tilka eefwehtita 15tä Augustä; stahw meschä starp predehem itt kluffä mihligä weeta. — Behni, kas ar saweem wezzakeem us to weetu bija nahlfuschchi pa waffaru dshwoht, arri no sawas ruffes nauhu bija fametruschchi precksch jaunus basnizis: un itt dauds bija fanahzis, ka warreja 5 dseefnu grab-matas pikt precksch basnizis un weenu lahdi, fur dahwanas precksch nabbageem faneht. Paschä eefwehtifchanas deenä itt dauds dahwanas tai jaunä lahde eeliffa, ka leelu pulku nabbaga laudis warreja apdahwinahet ar putraimeem, firnceem, milteem un sahli. Lai Deews fwehti fcho jannu Luttera Deewa nammu un wiffus, kas mihligi palihdsesejuschchi winnu uftaisiht. —

N. B.

Verantwortlicher Redacteur: R. Schulz.

Von der Censur erlaubt. Mitau, den 7. Mai 1864 Nr. 66.

Gedruckt bei J. J. Steffenhagen und Sohn in Mitau.